

ชีวิตหลังการตาย

ตายแล้วไปไหน

ชีวิตหลังการตาย:

- ตายแล้วไปไหน
- ตายแล้วเกิดหรือตายแล้วสูญ
- จะพิสูจน์ตายแล้วเกิดได้อย่างไร
- ทำไมเวลามนุษย์ตาย บรรดาญาติ ๆ เพื่อน ๆ และผู้ที่รักใคร่นับถือกันมักจะตั้งจิตปรารถนาดีและกล่าวว่า “ขอให้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์” แต่เวลาเทวดาตาย เพื่อนเทวดาชาวสวรรค์จะพากันอวยพรว่า “ขอให้ไปสู่สุคติโลกมนุษย์ด้วยเทอญ”

สุวิทย์ ภาณุจारी

ตายแล้วไปไหน
ตายแล้วเกิดหรือตายแล้วสูญ
จะพิสูจน์ตายแล้วเกิดได้อย่างไร

ชีวิตหลังการตาย ตายแล้วไปไหน

ทำไมเวลามนุษย์ตาย บรรดาญาติ ๆ เพื่อน ๆ และผู้ที่รักใคร่นับถือกัน
มักจะตั้งจิตปรารถนาดีและกล่าวว่า
“ขอให้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์”
แต่เวลาเทวดาตาย เพื่อนเทวดาชาวสวรรค์จะพากันอวยพรว่า
“ขอให้ไปสู่สุคติโลกมนุษย์ด้วยเทอญ”

ชีวิตหลังการตาย: ตายแล้วไปไหน

ผู้เขียน: รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ ภาณุจारी

ISBN (E-Book): ๙๗๘-๙๗๔-๖๒๕-๙๕๘-๓

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๖๕

จำนวนหน้า: ๑๑๗ หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

จัดพิมพ์โดย: วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
๙๖ ถนนพุทธมณฑลสาย ๕ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

พิมพ์ที่: JPRINT ๙๔ ถนนมหาราช เขตพระนคร แขวงพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร
๑๐๒๐๐ โทร. ๐๘๐-๒๘๙-๑๕๙-๕

ราคา ๑๕๙ บาท

คำนำ

หนังสือเรื่อง “ชีวิตหลังการตาย: ตายแล้วไปไหน” เล่มนี้ เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ได้ใช้เป็นหลักในการควบคุมพฤติกรรมหรือการกระทำของตนเองให้ดีที่สุดก่อนตาย เพื่อจะได้มีโอกาสไปสู่สวรรค์ โดยไม่ต้องรอการอวยพรหรือการส่งความปรารถนาดีจากผู้ที่อยู่เบื้องหลัง

สำหรับเนื้อหาสาระในเล่ม แบ่งออกเป็น ๔ บท ได้แก่ บทที่ ๑ กรรม: ผู้กำหนดชีวิตหลังการตาย บทที่ ๒ ชีวิตหลังการตาย: กรณีไปเกิดในทุคติภูมิ บทที่ ๓ ชีวิตหลังการตาย: กรณีไปเกิดในสุคติภูมิ และบทที่ ๔ ชีวิตหลังการตาย: กรณีตัวอย่าง ซึ่งจากเนื้อหาสาระดังกล่าว สามารถตอบคำถามสำคัญที่คนทั่วไปอยากรู้คำตอบว่า “ตายแล้วไปไหน” “ตายแล้วเกิดหรือตายแล้วสูญ” “จะพิสูจน์ตายแล้วเกิดได้อย่างไร” “มีตัวอย่างคนตายแล้วเกิดหรือสัตว์โลกอื่น ๆ ตายแล้วเกิดบ้างหรือไม่” “ทำไมเวลามนุษย์ตาย บรรดาญาติ ๆ เพื่อน ๆ และผู้ที่รักใคร่นับถือกันมักจะตั้งจิตปรารถนาดีและกล่าวว่า “ขอให้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์” แต่เวลาเทวดาตาย เพื่อนเทวดาชาวสวรรค์จะพากันอวยพรว่า “ขอให้ไปสู่สุคติโลกมนุษย์ด้วยเทอญ”

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นแหล่งความรู้หรือสารสนเทศด้านการทำความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตหลังการตายและไขข้อข้องใจของท่านผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกิดมาเป็นมนุษย์จะได้รู้ล่วงหน้าก่อนตาย และสามารถเตรียมตัวก่อนตายได้ตามศักยภาพของแต่ละคนด้วย

สุวิทย์ ภาณุจारी

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

สารบัญ

คำนำ สารบัญ อักษรย่อชื่อคัมภีร์

หน้า ค ง ช

บทที่ ๑ กรรม: ผู้กำหนดชีวิตหลังการตาย

๑

๑.๑	ความนำ	๑
๑.๒	กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในทุคติภูมิ	๒
๑.๒.๑	กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของสัตว์นรก	๒
๑.๒.๒	กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของเปรต	๖
๑.๒.๓	กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของอสุรกาย	๗
๑.๒.๔	กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของสัตว์เดรัจฉาน	๘
๑.๓	กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในสุคติภูมิ	๑๐
๑.๓.๑	กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของมนุษย์	๑๐
๑.๓.๒	กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของเทวดา	๑๑
๑.๓.๓	กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของพรหม	๑๗
๑.๔	หลักธรรมสำหรับปฏิบัติเพื่อให้ได้ไปเกิดในสุคติภูมิ	๒๑
๑.๔.๑	หลักธรรมสำหรับปฏิบัติเพื่อให้ได้ไปเกิดในภูมิของมนุษย์	๒๑
๑.๔.๒	หลักธรรมสำหรับปฏิบัติเพื่อให้ได้ไปเกิดในภูมิของเทวดา	๒๔
๑.๔.๓	หลักธรรมสำหรับปฏิบัติเพื่อให้ได้ไปเกิดในภูมิของพรหม	๒๕
๑.๕	การตั้งจิตอธิษฐานเพื่อจะได้ไปเกิดในสวรรค์ตามที่ต้องการ	๒๖
๑.๖	สรุปท้ายบท	๒๗

บทที่ ๒ ชีวิตหลังการตาย: กรณีไปเกิดในทุคติภูมิ

๒๙

๒.๑	ความนำ	๒๙
๒.๒	การไปเกิดในภูมิของสัตว์นรก	๓๐
๒.๒.๑	ประเภทของนรก	๓๐
๒.๒.๒	ลักษณะของมหานรก	๓๓
๒.๒.๓	ความทุกข์ทรมานในนรก	๓๕
๒.๒.๔	การวิเคราะห์เกี่ยวกับสัตว์นรกและภูมิของสัตว์นรก	๓๗
๒.๓	การไปเกิดในภูมิของเปรต	๓๙
๒.๓.๑	ลักษณะรูปร่างของเปรต	๔๐
๒.๓.๒	ประเภทของเปรต	๔๐
๒.๓.๓	ที่อยู่ของเปรต	๔๒

๒.๓.๔	ความทุกข์ทรมานของเปรต	๔๒
๒.๔	การไปเกิดในภูมิของอสุรกาย	๔๓
๒.๔.๑	ลักษณะรูปร่างของอสุรกาย	๔๔
๒.๔.๒	ประเภทของอสุรกาย	๔๔
๒.๔.๓	ลักษณะและพฤติกรรมที่เหมือนและต่างกันระหว่างอสุรกายกับเปรต	๔๕
๒.๔.๔	ความทุกข์ยากลำบากของอสุรกาย	๔๕
๒.๕	การไปเกิดในภูมิของสัตว์เดรัจฉาน	๔๖
๒.๕.๑	ความหมายของสัตว์เดรัจฉาน	๔๖
๒.๕.๒	ที่อยู่ของสัตว์เดรัจฉาน	๔๖
๒.๕.๓	การรับรู้สามอย่างของสัตว์เดรัจฉาน	๔๖
๒.๕.๔	การรับรู้หนึ่งอย่างที่ไม่มีในสัตว์เดรัจฉาน	๔๗
๒.๕.๕	จำนวนและประเภทของสัตว์เดรัจฉาน	๔๗
๒.๕.๖	ความทุกข์ยากลำบากของสัตว์เดรัจฉาน	๔๗
๒.๖	สรุปท้ายบท	๔๘

บทที่ ๓	ชีวิตหลังการตาย: กรณีไปเกิดในสุคติภูมิ	๔๙
๓.๑	ความนำ	๔๙
๓.๒	การไปเกิดในภูมิของมนุษย์	๔๙
๓.๒.๑	การเกิดเป็นมนุษย์คือการไปสู่สุคติของเทวดา	๕๐
๓.๒.๒	การเกิดเป็นมนุษย์มีโอกาสประพฤติธรรมมากกว่าเทวดา	๕๐
๓.๓	การไปเกิดในภูมิของเทวดา	๕๑
๓.๓.๑	ภูมิของเทวดาชั้นจาตุมหาราชิกา	๕๑
๓.๓.๒	ภูมิของเทวดาชั้นดาวดึงส์	๕๔
๓.๓.๓	ภูมิของเทวดาชั้นยามา	๖๑
๓.๓.๔	ภูมิของเทวดาชั้นดุสิต	๖๓
๓.๓.๕	ภูมิของเทวดาชั้นนิมมานรดี	๖๕
๓.๓.๖	ภูมิของเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตดี	๖๗
๓.๔	การไปเกิดในภูมิของรูปพรหมและอรูปพรหม	๖๘
๓.๔.๑	ภูมิของรูปพรหม	๖๙
๓.๔.๒	อายุของรูปพรหม	๗๑
๓.๔.๓	ภูมิของอรูปพรหม	๗๒

บทที่ ๔ ชีวิตหลังการตาย: กรณีตัวอย่าง

๗๔

๔.๑ ความนำ

๗๔

๔.๒ กรณีตัวอย่างบุคคล ยักษ์ และสัตว์เดรัจฉานที่เกิดในทุคติภูมิ

๗๔

๔.๒.๑ ตัวอย่างบุคคลและยักษ์ที่เกิดเป็นสัตว์นรก

๗๕

๔.๒.๒ ตัวอย่างบุคคลและสัตว์เดรัจฉานที่เกิดเป็นเปรต

๘๐

๔.๒.๓ ตัวอย่างบุคคลที่เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน

๘๕

๔.๓ กรณีตัวอย่างเทวดาและบุคคลที่เกิดในสุคติภูมิ

๘๗

๔.๓.๑ ตัวอย่างเทวดาและบุคคลที่เกิดเป็นมนุษย์

๘๗

๔.๓.๒ ตัวอย่างบุคคลที่เกิดเป็นเทวดา

๙๐

๔.๓.๓ ตัวอย่างบุคคลที่เกิดเป็นพรหม

๙๗

๔.๔ กรณีตัวอย่างบุคคลกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ในสมัยปัจจุบัน

๙๙

๔.๔.๑ ครูบัวไข่กลับมาเกิดเป็นมนุษย์

๙๙

๔.๔.๒ นางกิมลั่นกลับมาเกิดเป็นมนุษย์

๑๐๑

๔.๔.๓ นางเอกตังกลับมาเกิดเป็นมนุษย์

๑๐๓

ส่งท้าย จะพิสูจน์ตายแล้วเกิดได้อย่างไร

๑๐๓

๔.๕ สรุปท้ายบท

๑๐๕

บรรณานุกรม

๑๐๘

ประวัติผู้เขียน

๑๑๐

อักษรย่อชื่อคัมภีร์

(คัมภีร์พระไตรปิฎกบาลีอักษรไทย ฉบับสยามรัฐ บอก เล่ม/ข้อ/หน้า : คัมภีร์อรรถกถาและฎีกา บอก เล่ม/หน้า หรือหน้า อย่างเดียว)

คัมภีร์พระไตรปิฎก

ขุ.ขุ.	=	ขุททกนิกาย ขุททกปาฐ
ขุ.ชา.	=	ขุททกนิกาย ชาตก
ขุ.ธ.	=	ขุททกนิกาย ธมมปท
ขุ.ปฎิ.	=	ขุททกนิกาย ปฏิสมภิทามคค
ขุ.เปต.	=	ขุททกนิกาย เปตวตถุ
ขุ.วิ.	=	ขุททกนิกาย วิมานวตถุ
ขุ.สุ.	=	ขุททกนิกาย สุตตนิปาต
ขุ.อุ.	=	ขุททกนิกาย อุทาน
ที.ปา.	=	ทีฆนิกาย ปาฐกถาคค
ที.ม.	=	ทีฆนิกาย มหาวคค
ธ.อ.	=	ธมมปทฎกถา
ม.มฺ.	=	มชฌิมนิกาย มูลปณณาสก
วินย.	=	วินยปิฎก
วิสุทฺธิ.	=	วิสุทฺธิมคค
สํ.นิ.	=	สํยุตตนิกาย นิทานวคค
สํ.ม.	=	สํยุตตนิกาย มหาวารวคค
สํ.ส.	=	สํยุตตนิกาย สคาถวคค
สํ.ธ.	=	สํยุตตนิกาย ขนธวารวคค
อง.จตุกก.	=	องคฺตตรนิกาย จตุกกนิปาต
อง.ฉกก.	=	องคฺตตรนิกาย ฉกกนิปาต
อง.ทุก.	=	องคฺตตรนิกาย ทุกนิปาต
อง.ปญจก.	=	องคฺตตรนิกาย ปญจกนิปาต

คัมภีร์อรรถกถาและฎีกา

ชา.อ.	=	ชาตกฎกถา
ธ.อ.	=	ธมมปทฎกถา
ธมม.	=	ธมมปทฎกถา

มหา.ฎีกา	=	ปรมัตถโชติกะ มหาอภิธัมมัตถสังคหฎีกา
วินย.ฎีกา	=	สารตถทีปนี วินยภูจกถาฎีกา
สงคห.ฎีกา	=	อภิธัมมตถวิภาวินี อภิธัมมตถสงคหฎีกา
สมนต	=	ปาสาทิกา นาม วินยภูจกถา
สม.วิ.	=	สมโมหวิโนทนี วิภังควณณนา, อภิธัมมภูจกถา.
อง.อ.	=	มโนรณปุรณิ องคตตรนิกายภูจกถา

บทที่ ๑

กรรม: ผู้กำหนดชีวิตหลังการตาย

๑.๑ ความนำ

ตามหลักทางพระพุทธศาสนา การเกิดของสรรพสัตว์^๑ ในภพภูมิต่าง ๆ นั้น ย่อมมีได้ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในภพสูตร^๒ ว่า สรรพสัตว์เกิดได้ เพราะมีองค์ประกอบ ๓ อย่าง คือ ๑) วิญญาณ (ซึ่งเปรียบเหมือนเมล็ดพืช) ๒) กิเลส (ซึ่งเปรียบเหมือนยางเหนียวในเมล็ดพืช) และ ๓) กรรม (ซึ่งเปรียบเหมือนที่นา)

เมื่อองค์ประกอบทั้ง ๓ อย่างดังกล่าวข้างต้นนี้ มีพร้อม การเกิดใหม่ในภพภูมิก็จะเกิดขึ้น และในการเกิดใหม่นี้ ย่อมมีที่อาศัยเกิดแตกต่างกัน ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในมหาสีหนาทสูตร^๓ ว่า การกำเนิดหรือการเกิดใหม่ของสัตว์มี ๔ ประเภท ได้แก่ ๑) เกิดในครรภ์ (ชลาพุชะ) คือ คลอดออกมาเป็นตัว เช่น มนุษย์ โค สุนัข แมว ฯลฯ สัตว์ประเภทนี้ อาศัยเกิดจากครรภ์ของมารดา คลอดออกมาเป็นตัว แล้วจึงค่อย ๆ เจริญเติบโตเต็มวัย ๒) เกิดในไข่ (อณฑชะ) คือ ไข่เป็นฟองก่อนแล้ว จึงฟักเป็นตัว เช่น นก เป็ด ไก่ ฯลฯ สัตว์ประเภทนี้ อาศัยเกิดจากครรภ์ของมารดา แต่มีเชื้อหรือเปลือกบางห่อหุ้มเป็นไข่ แล้วฟักออกมาเป็นตัวในภายหลัง จากนั้น จึงค่อย ๆ เจริญเติบโตเต็มวัย ๓) เกิดในเหง้าโคล (สังเสทชะ) คือ เกิดในของชื้นแฉะหมักหมม เน่าเปื่อย หรือสิ่งสกปรกโสโครก เช่น หมู่นอนบางชนิด ฯลฯ สัตว์ประเภทนี้ ไม่ได้อาศัยเกิดจากครรภ์ของมารดา แต่อาศัยสถานที่อื่น ซึ่งชื้นแฉะ เน่าเหม็น และสกปรกโสโครก จากนั้น จึงค่อย ๆ เจริญเติบโตเต็มวัย และ ๔) เกิดผุดขึ้น (โอปปาติกะ) คือ เกิดผุดขึ้นเต็มตัวในที่ที่ไม่ต้องมีเชื้อหรือซากปรากฏ เช่น เทวดา สัตว์นรก ฯลฯ สัตว์ประเภทนี้ไม่ได้อาศัยเกิดจากครรภ์ของมารดาหรือสถานที่ใด ๆ แต่สามารถอุบัติขึ้น หรือเกิดขึ้นได้และโตเต็มวัยในที่นั้น อนึ่ง สัตว์ประเภทเกิดผุดขึ้นนี้ เป็นผู้มิมีกายละเอียดหรือกายทิพย์ มนุษย์ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า

^๑ คำว่า “สัตว์” ในที่นี้ หมายถึง สัตว์โลกที่มีกิเลสทุกจำพวก เช่น สัตว์เดรัจฉาน มนุษย์ เทวดา เป็นต้น

^๒ วจ.ติก ๒๐/๕๑๗/๒๑๒-๒๑๓.

^๓ ม.ม. ๑๒/๑๖๙/๑๔๙.

การที่สัตว์โลกต้องถือกำเนิดหรือเกิดใหม่ในที่ที่อาศัยเกิดทั้ง ๔ ประเภทนี้ ก็เพราะมีอำนาจของกรรมเก่าเป็นตัวส่งให้ไปเกิดเป็นสำคัญ ถ้าเป็นกรรมชั่วก็จะส่งให้ไปเกิดในทุคติภูมิ แต่ถ้าเป็นกรรมดี ก็จะส่งให้ไปเกิดในสุคติภูมิ

ในบทนี้ จะนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญที่ควรศึกษา ๔ ประเด็น ได้แก่ ๑) กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในทุคติภูมิ ๒) กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในสุคติภูมิ ๓) หลักธรรมสำหรับปฏิบัติเพื่อให้ได้ไปเกิดในสุคติภูมิ และ ๔) การตั้งจิตอธิษฐานเพื่อจะได้ไปเกิดในสวรรค์ตามที่ต้องการ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑.๒ กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในทุคติภูมิ

ทุคติภูมิ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “อบายภูมิ” เป็นภูมิที่ไม่ดี ภูมิที่สัตว์ดำเนินชีวิตด้วยความยากลำบาก จำแนกออกได้ ๔ ภูมิ ได้แก่ ภูมิของสัตว์นรก (นिरยภูมิ) ภูมิของเปรต (เปตภูมิ) ภูมิของอสุรกาย (อสุรกายภูมิ) และภูมิของสัตว์เดรัจฉาน (ติรัจฉานภูมิ) ฉะนั้น กรรมที่ทำให้สัตว์ไปเกิดในทุคติภูมิ อาจจำแนกได้ ๔ อย่าง ตามประเภทของภูมิ ได้แก่ ๑) กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของสัตว์นรก (นिरยภูมิ) ๒) กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของเปรต (เปตภูมิ) ๓) กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของอสุรกาย (อสุรกายภูมิ) และ ๔) กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของสัตว์เดรัจฉาน (ติรัจฉานภูมิ) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของสัตว์นรก (นिरยภูมิ)

กรรมที่ทำให้บุคคลไปเกิดในภูมิของสัตว์นรก ได้แก่ อกุศลกรรมหรือกรรมชั่วนั่นเอง อกุศลกรรมหรือกรรมชั่วทั้งหลายที่บุคคลทำไว้มากแล้วเมื่อเป็นมนุษย์ หลังจากตายไป อกุศลกรรมหรือกรรมชั่วนั้น ก็จะนำส่งบุคคลผู้นั้นไปเกิดในนรก ส่วนนรกก็มีหลายขุมหลายแดน การจะไปเกิดในนรกขุมไหนหรือแดนใดและจะได้รับโทษทุกข์ทรมานมากน้อยเพียงใดหรืออย่างไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับอกุศลกรรมหรือกรรมชั่วที่ทำไว้ว่า เป็นกรรมชั่วที่หนักมาก หนักน้อย หรือมากน้อยเพียงใด

อกุศลกรรมหรือกรรมชั่วเช่นใดที่บุคคลทำแล้วตายไปเกิดในนรก มีพระพุทธพจน์ตรัสไว้ในทุติยวรรคแห่งปัญจปิณดาสก^๔ ดังต่อไปนี้

๑) ...บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๑๐ ประการ เป็นผู้ถูกทอดทิ้งไว้ในนรก เหมือนสิ่งของที่เขานำมาทอดทิ้งไว้ ธรรม ๑๐ ประการ เป็นไฉน คือ เป็นผู้ฆ่าสัตว์ ๑ ลักทรัพย์ ๑ ประพฤติผิดในกาม ๑ พุดเท็จ ๑ พุดส่อเสียด ๑ พุดคำหยาบ ๑ พุดเพ้อเจ้อ ๑ อยากได้สิ่งของของผู้อื่น ๑ มีจิตบอกร้าย ๑ มีความเห็นผิด ๑ ...บุคคลผู้ประกอบด้วยธรรม ๑๐ ประการ นี้แล เป็นผู้ถูกทอดทิ้งไว้ในนรก เหมือนสิ่งของที่เขานำมาทอดทิ้งไว้

^๔ อัง.พสก. ๒๔/๑๙๘-๒๐๑/๓๒๕-๓๓๒.

